

ייצג פון פריי

תולדות | עיונים | הערות

התחזקות | התעוררות | מכתבים

בעניני רביה"ק מברסלב זי"ע

מכתבי מוהרנ"ת - עלים לתרופה, עם מכתבים חדשים והוספות מכת"י
ביאורים וצינונים, הערות והארות

פרשת בא
שנת תשע"ד

עומד, תוכל לקפוץ ולדלג ולברוח ממה שאתה צריך לברוח על ידי כל הנ"ל.

ועל כולם הוא ישועת ה' ונפלאותיו העצומים, אשר הוא יתברך עושה עם כל האדם בכל יום ובכל עת, כמו שאומרים (כתפלת שמונה עשרה, בברכת מודים) ועל נסיון שבכל יום עמנו, ועל נפלאותיו וטובותיו שבכל עת וכו', בפרט שאנו סמוכים ונשענים על כח וזכות בעל כח כזה, אשר הוא ז"ל בעצמו הוהירנו לבטוח על כחו הגדול מאד, העולה על הכל (עיי' חיי מוהר"ן דופיט אויף מין כח, וראו האט איר אייך צו זארגן וכו', וע"ע שם סי' ש"ל, וסי' של"ד), יתר מזה אין פנאי להאריך, כי תהלה לאל יש לי עתה אורחים חשובים בביתי, כאשר יספר לך מוסר כתב זה.

ובישועת ה' ונפלאותיו העצומים שמחנו תהלה לאל בסעודה שלישית אתמול, ולבי נשא אל רגלי בהוא רוחא דנשיב וכו' (ליקוים ח"א סי' יא, ורקדתי הרבה בעזרת השם יתברך, מה שבשמחת תורה לא זכיתי לזה, והכל בנפלאותיו וחסדיו הגדולים, מי ימלא גבורות ה' וכו' (תהלים קה, ב).

יתר מזה יספר לך מוסר כתב זה יידי נ"י. חזק ואמץ ושמה נפשך בראש השנה בעבר, ובמה שאנו מקווים ומחכים להיות על ראש השנה הסמוך הבאה עלינו לטובה [בא וראה שמחיה עצמו ברו"ה של שנה הבאה שעתיד להיות אצל רבינו ז"ל], וחדות ה' יהיה מעווןך לעסוק בתורה כמה שעות בכל יום, ובתפלה ושיחה וכו', וה' אלהים יעזור ויושיע לך בכל מה שאתה צריך להוושע חיש קל מהרה.

דברי אביך

נתן מברסלב

סימן קי"ז

בעזרת השם יתברך, יום ד' לך, תקצ"ד

אהובי בני חביבי נרו יאיר, שלום לך.

מכתבך קבלתי ביום א', והיום קבלתי שנית מכתבך. וברוך השם היה לי נחת קצת ביום א', כי שמחתי בישועתך קצת, וגם אז ביום א' ידעתי כי בוודאי צריכין עדיין ישועה ורחמים רבים, והיום ראיתי זאת במכתבך, אך כבר דברנו הרבה בזה שצריכין בכל פעם להודות על העבר ולבקש על להבא. וכבר חשבתי דרכי ודרכי העולם וראיתי היטב שאם ירצה האדם להסתכל על החסרונות יהיה חסר לו לעולם הרבה, כי אפילו הגבירים הגדולים עדיין חסר להם הרבה מאד, שנדמה להם להכרחיות (עיי' ליקוים ח"ב סי' ד' צרכי הגוף הם רבים מאד, ואפילו ההכרחיות הם רבים וגדולים מאד, אכילה ושתייה ומלבושים

המשך בדף 4

ולח' הישועה שיחוס עליך ויעזור ויושיע ויגן עליך שתזכה לבא אל התכלית הטוב. ואתה בני חזק ואמץ ותתחיל מעתה בכל מה שתוכל, ותשיש כגבור לרוץ אורח (עיי' ליקוים ח"א סוף סי' מט, כי הבחירה הפשוטת תמיד, והבא לטהר מסייעין לו וכו', ותזכה להיות בקי בהלכה וכו' שזוהו סוד כונת אלו כידוע לך (ליקוים ח"א סי' ר), אשרינו שאנו זוכים לידע מסודות כאלה שהם דרכים נפלאים לכל אחד לעבודתו ית', אני לדודי ודודי לי (שה"ש ג, ג - ובליקוים ח"א סי' ר), יזכנו ללכת בהם באמת.

וזהו בעצמו הכוונה, שאני צריך להתעורר ולהשתוקק ולהתיגע ולהתקרב לדודי ית' ולהיות בקי בזה, ודודי לי יזכנו ויעזרנו לקרבנו אליו בחמתו וכו'. ואי אפשר להאריך יותר עתה, ומהסתם לא אשכח אותך גם שם על ציון הק', בעל החמלה יכין לבנו ויקשיב שועתנו.

נתן מברסלב

מכתבים דשנת תקצ"ד

סימן קט"ז

ברוך השם, יום א' נח ראש חודש חשוון, תקצ"ד

אהובי בני חביבי, מכתבך קבלתי ביום ו'.

והנה ברוב מכתבך אף על פי שקול צעקתך עולה לשמים, אך ברובם אתה בעצמך משיב תשובתך בצדך, תשובה נכונה ואמתית. בפרט מה שכתבת במכתבך הסמוך שאין לך מקום לנוס כי אם לקבוע עתים לתורה. אמת ויציב ונכון וקים וישר וכו' הדבר הזה, כי בוודאי תורה ותפלה הוא עיקר הבית מנוס, מכל מה שעובר על האדם בכל יום, וכמו שאמרנו רבותינו ז"ל (קידושין ג) בראתי יצר הרע בראתי תורה תבלין, וכמו שכתוב (תהלים קיט, צב) לולא תורתך שעשועי אז אבדתי בעניי, ושים לבך היטב לדברים האלה.

ותרע נאמנה שמעודי עד היום הזה, כמעט לא היה עת שלא עבר עלי כל מה שעובר עליך, ובכל פעם נדמה לי שכמעט אפס תקוה ח"ו, לולא ה' עזרתה לי בכל יום, בדרכיו הנפלאים שהקדים לחיותינו בשבעה משיבי טעם וכו' על ידי הנחל גיבוע מקור ח'ממה וכו' וכו'. וזכור כי אין שום זמן בעולם, והכל הולך ופורח כצל עובר וכו', והצל עובר הזה יכולין לבלות קצת בתורה, קצת בתפלה, קצת בשיחה וצעקה, ושועה ואנחה, ולתלות עיניו להשם יתברך, וקצת בשיחה עם בני אדם במילי דשמיא ובמילי דעלמא, וקצת בעסקי משא ומתן ופרנסה, וקצת בההכרחיות לקיום הגוף שהם אכילה, ושתייה, ושינה וכו', ובתוך כך חולף ועובר היום, וכן כמה ימים, ובתוך כך חומל השם יתברך ומושיע ועוזר מה שצריכין, כי לא לנצח יריב וכו'. והעיקר לבלתי לחשוב מיום לחבירו, ואל יבהלך רעיוןך לא מן העבר ולא מן העתיד, והשעה והיום שאתה

הרב המאור הגדול בנש"ק מופת הדור
גדול מרבן שמו נודע בשערים מו"ה
נחמן נ"י
נכד לרבינו הק' בעש"ט זלה"ה
(הסכמת המגיד מקאנון זצלה"ה על

מאמר כ"ז:

מאמר: ראש ב'ני ישראל"ל

ליקוטי אמרים, תורת ושיחות והנהגות קדושות ממרן אור ישראל וקדושו

רבינו ישראל בעל שם טוב זצוקלה"ה

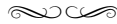
הנזכרים בספרי רביה"ק, ותלמידו מוהרנ"ת, ומשאר ספרי ברסלב

מוהר"ר נחמן נ"י, מגזע
הקודש נכד הבעל שם
טוב ז"ל זכותו יגן עלינו
(חיי מוהר"ן סי' ק"ט)

לדורותינו, שהם בנויים על יסודות הררי קודש על פי דברי
הבעל שם טוב ז"ל, שהם ספרי הרה"ק מפולנאה, וספר
ליקוטי אמרים, וחשב עוד כמה ספרים כאלה שטוב
ללמדם.

והמשכיל יבין מאילו על פי דברים האלה, מאיזה ספרים
לרחק ובאיזה ספרים יתחזק ויאחז בהם, היינו
אותם שהם בנויים רק על פי הגמרא ומדרשים וספרי
הזוהר הקדוש, והאר"י ז"ל, והבעל שם טוב ז"ל, אשרי
שיאחז בהם.

(חיי מוהר"ן סי' ת"י)

נ"ב.

איש כשר פשוט

אמר עוד יהיה זמן שמי שיהיה איש כשר פשוט יהיה
חידוש גדול כמו הבעל שם טוב.

(חיי מוהר"ן סי' תנ"ד)

נ"ג.

דברי צחות של מרן הבעל שם טוב

כל הדברים שלו אפילו דברי צחות שלו שאומר שקורין
ווערטייליך יש בכלם סודות עצומות נוראות ועמוקות
מאד, ואפילו אדם פשוט שיש לו שכל אמיתי קצת יכול
להבין בהם קצת רמזים נפלאים ונוראים.

וכבר סיפר שהבעל שם טוב ז"ל אמר פעם אחת
ווערטייליך והיו מחייבין בעולם האצילות היינו שהביא
שמחה גם בעולם האצילות עד שגם שם היו מחייבין על
ידי הווערטייליך שלו.

(חיי מוהר"ן סי' תצ"ה, תצ"ה)

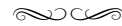

מ"ט.

חידוש אצל הבעל שם טוב

אמר, אם היה הבעל שם טוב שומע תורתו, היה אצלו
גם כן חידוש, אם היה רבן שמעון בן יוחאי שומע
תורתו, היה גם כן חידוש גם אז.

(חיי מוהר"ן סי' שפ"א)

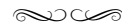
נ'.

ספרי הבעל שם טוב: מעוררין האדם מאד לעבודתו ית'

מספרי החקירות וכו' סיפר הרבה מאד בכמה פעמים,
ואסר עלינו מאד מאד לבלי לעיין בהם ולהביט
בהם כלל ח"ו.

והפליג מאד בגודל האיסור, כי הם מבלבלים דעת האדם
מאד בדיעות זרות שאינם מסכימים כלל לדעת
תורתנו הקדושה, גם אינם מאמינים כשדים אשר בכל
דברי רז"ל מבואר ההיפך, בפרט כפי מה שזכינו לספרי
הזוהר הקדוש וספרי האר"י ז"ל, והבעל שם טוב ז"ל,
וכיוצא, שהם כולם מיוסדים על פי רוח הקודש, ומעוררים
את האדם מאד לעבודתו יתברך באמת.

(חיי מוהר"ן סי' ת"ז)

נ"א.

אשרי שיאחז בהם

ואז דיבר רבינו ז"ל עמנו ואמר שאין ללמוד ספרים של
דרושים ומוסר, כי אם אותם ההולכים על פי דברי
רבתינו ז"ל כגמרא ומדרשים, וספרי הזוהר הקדוש, וספרי
האר"י ז"ל. וכן כל הספרים שחיברו הצדיקים הסמוכים

מהסכמת הגה"ק רבי מאיר בראד זצלה"ה על הליקו"מ:

הרב המופלא ומפלג בתורה ובחסידות המפורסם מוה"ר נחמן נ"י הגדול בשם טוב גידולי הקודש זרע קודש מחצבתו נכד זלה"ה הרב המפורסם בתורה ובחסידות ידיו
רב לו בעשר ידות בוצינא קדישא חו"פ קדוש יאמר לו, כל רן לא אנס ליה מו"ה ישראל בעש"ט ז"ל, והרב מוהר"ר נחמן הולך בעקבות אבותיו הק'...

מהסכמת הגה"ק רבי אפרים זלמן מרגליות זצלה"ה על הליקו"מ:

ירושא הוא לו מאבותיו, אבות מכלל דיאכא תולדות, שכן יונק מגידולי הקודש, חוטר מגזע האלרי המפורסם בעש"ט זלה"ה איש המודות וזרעו לברכה זרע קודש
שמן ומעשיהם עליהם מעידות...

מאמר משיב נפש

ק"ט

שאלות על חסידות ברסלב ומקורות מספרי קודש

מאת אחד הרבנים שלישי"א

סימן ט"ז: צדיק יסוד העולם

שואל: הנה לדבריך נמצא כי ר' נחמן עשה דרך מיוחדת לחסידיו וממשיכי דרכו, ונשאר הרבי שלהם, וגם אמר על עצמו המעלות הגדולות והנצורות שזכה לזה, ובוזה ידעו ממשיכי דרכו גודל מעלות רבם.

אבל מה זה שהוא העמיד א"ע כאלו הוא המנהיג של כל העולם כולו, שרובם כמעט לא ידעו ולא שמעו ממנו, ואפי' אותם ששמעו ממנו, רובם לא קבלו מרותו עליהם כלל, ואדרבה עוד להיפך, ואיך אמר לשונות כאלו הוא הרבי של כל העולם, דוגמת מש"כ בחיי מוה"ר"ן (סי' קמ"ח) אותי צריכים כל העולם, לא מבעיא אתם וכמותכם, אתם יודעים בעצמכם, אלא אפי' אותן הצדיקים שיכולין כבר להתפלל, אני יכול להראות להם וכו' דרך בתפלה, וגם אפי' צדיקים גדולים מאד, שהולכים כבר רק ביחודים, אני יכול להראות להם וכו' דרך ביחודים. וכן אמר (שם סי' רי"ד) כל העולם צריכין אותי מאד מאד, עד שא"א להם כלל להיות בלעדי, וכעין זה אמר (שם סי' ר"ג) אותי צריכים כל העולם, לא מבעיא אתם, אלא אפי' כל הצדיקים צריכים אותי, כי גם הם צריכים להחזיר אותם למוטב, וכל מאמרים אלו מראין כאלו הכל צריך לעבור על ידו, מה שלכאורה באמת לא היה נראה כך כנ"ל.

ועי' מש"כ בדרשות הר"ן (דרוש שמיני) וז"ל שאין ספק שראוי שנאמין, שכמו שבזמן שבית המקדש קיים, היה המעון ההוא המקודש מקום מוכן לחול שפע הנבואה והחכמה, עד שבאמצעות המקום ההוא היה שופע על כל ישראל. כן ראוי שיהיו הנביאים והחסידים מוכנים לקבל שפע החכמה והנבואה, עד שבאמצעותם יושפע השפע ההוא על המוכנים לכל בני דורם, לכך גם אם לא ישתתפו עמהם. אבל מצד המצאם בדורם שהם עצמם כמו המקדש המקודש. ולפיכך בהמצא לנביאים והחסידים בדורות יהיה השפע שופע עליהם, ובאמצעותם אפשר שיהיה שופע על כל המוכנים מבני דורם. וכ"ש לאותם שהם מתקרבים אליהם ומשתתפים עמהם. ולא בחייהם בלבד כי גם אחרי מותם, מקומות קברותיהן ראויין להמצא השפע שם בצד מן הצדדים. כי עצמותיהם אשר כבר היו כלים לחול עליהם השפע האלהי, עדיין נשאר בהם מן המעלה והכבוד שיספיק לכיוצא בזה. ומפני זה אמרו רז"ל שראוי להשתטח על קברי הצדיקים ולהתפלל שם. כי התפלה במקום ההוא תהיה רצויה יותר להמצא שם גופות אשר חל עליהם כבר השפע האלהי ע"כ.

ומבואר בספרים (עי' כזה בזוהר חי ח"ב רע"א): שזה היתה שיטת ירבעם בן נבט, להטעות את ישראל, לומר כי אין הקב"ה מצומצם לעבדו בזמן מצמצום דוקא, וע"כ בדה חג חדש בחודש חשון תחת חודש תשרי, וכן אין עבודתו מצומצמת בביהמ"ק בירושלים דייקא, אלא יכולין להעמיד מקום עבודה בשאר מקומות, וכן אין המלכות מצומצמת לבית דוד דוקא, רק כ"א ראוי לזה, אשר באמת הכל בשקר יסודתו, כי כך רצונו ית', להגביל הקדושה בזה האופן דייקא בבחי' עולם שנה ונפש.

וכן הוא בשאר ענינים, כי אף שהיו סודות קבלה לפני רשב"י, ויש פרקי ההכלות דר"י, ואותיות דר"ע ושאר ספרים, ועוד ספר רזיאל המלאך וספר יצירה וכדומה משנים קדמוניות, עכ"ז הדרך הישר והנכון בכל הענינים הללו, סובב הכל על דרכו של רשב"י בהזוהר, כי הזוהר הוא הפוסק האחרון בכל עניני קבלה, וכן כשנמשכו דרכי הקבלה אצל הראשונים, והבאים אחריהם עד האר"ז"ל, וכ"א היה לו ההקדמות משלו מה שקיבל מרבו, עכ"ז אחר התגלות האר"ז"ל נעשה הוא הפוסק האחרון, ועל הקבלה שלו אומרים שהוא האמיתית, אעפ"י שהכל אמת, עכ"ז הקו הישר והנכון הוא קבלת האר"ז"ל, וכ"ז אעפ"י שעל כל דרכי הצדיקים הללו, היו הרבה חולקים בתחלתם (עי' לקמן מזה), עכ"ז סכ"ס נכנס ענינים בתוך כלל ישראל, וזה נשאר הדרך המלך לכולם, כי אחר שכבר גילה הצדיק דרכו, ונפסק למעלה כמותו, כ"כ צריכין למטה כולם לילך על דרכו.

ואף בתוך תוכיות של כוונות האר"ז"ל סובר הרש"ש, כי אחר שהוא גילה ופירט כל הכוונות בדרך פרטי פרטיות, והשמות המנוקדות, אזי מעכשיו צריכין לכוון דוקא באופן שגילה הוא, ואין יוצאין הכוונות לכוון בדרך כלליות, כאשר הם מובאים בשער הכוונות ובפרי עץ חיים, וכלשונו הקדוש בהקדמת רחובות הנהר (דף ט ע"ג) וכדי שיתפשט שפע אור הא"ס כנזכר (בלשון רשב"י המובא שם) צריך לכוין בכל המשכת מוחין וכו', ובוזה אפשר לאדם להמלט מעונש האמור (בדברי רשב"י), וכן כתב בנהר שלום (דף ל"ג ע"ג) ואיני כמזהיר אלא כמזכיר, להשתדל מאד לכוין בכל פרטי כוונת הספירות וכו', וזאת היא הכוונה השלימה, ובלתי כוונת השמות וכו', ובלעדם הם כל אותם הכוונות כגוף בלא נשמה, ויש עליהם פחד כי ימותו ולא בחכמה וכו', וימחלו רבותי שדברתי עד כה וכו' עיי"ש, היינו שאחר שהוא כבר גילה פרטי השמות והנקודות על כל השמות שיש לכוון בכוונת האר"ז"ל, אעפ"י שבשעה"כ ובפרע"ח אינם מבוארים, וכל המכוונים שהיו לפניו לא כיוונו כך, עכ"ז מאחר שהוא כבר גילה זאת, צריכין לכוון דוקא בזה האופן, (וע"ע באריכות מזה בספר אהבת שלום מהר"ר יעקב משה הלל, מאמר בונה בשמים עליותיו פ"ג).

ומכ"ש בהדרך של הבעש"ט הקדוש, שמבואר הרבה בספרים לשונות כאלו, כגון מה שאמר הר"מ מטשערנאביל (עי' מפעלות הצדיקים) כי עד ביאת המשיח, כל מה שיאנח איש אחד מישראל, וישבר לבו בהרהורי תשובה, הכל הוא מכה הבעש"ט, וכן אמר הר"י מבעלו (שומר אמונים מבוא השער) ווי עס געפינט זיך אפי' א ערליך דאטשעל אין די גאנצע וועלט, הכל מכה הבעש"ט, וכן העיד הבעש"ט בעצמו (בארת המים) כי לולא הוא, לא היה נמצא עלי תבל איש חסיד באף פרסה אחד, ועוד כמה מאמרים כאלו על הבעש"ט ודרכו.

מעשה י"ג, יום ג', או וואויל די אויערין וואס הערין אוינס אפילו היינט, און זענן זייער פרייליך גיוואהרען (שם), אזוי מיר בדארפן אויך בוודאי בעזרת השם יתברך דער מיט זייער פרייליך זיין, אפילו אין דער בלאטי בגשמיות ורוחניות, אף על פי כן בתוך רפש וטיט היון כזה, ומצולות ים כאלה שנתפשט עכשיו בעולם בעו"ה בעיקבות משיחא, זכינו לשמוע נוראות כאלה, פלאות כאלה נפלאות נפלאות, ואם נאמר "פלאי פלאות" רכבות פעמים, לא יספיק על תיבה אחת מזאת המעשה הנוראה, שלא נשמע כזאת מימות עולם, און טאקי פארט אשרינו אשרינו וכו'.

דברי אביך

נתן מברסלב

סימן קי"ח

ברוך השם, יום א' חיי שרה, תקצ"ד

אהובי בני חביבי, יקבל האגרת מאתי הרצוף פה, אשר הכנתי ביום ד' [פרשת לך, והוא לעיל מכתב קי"ז]. ומה אוסיף לכתוב לך אחרי שכבר כתבתי לך הרבה, ובאגרותיך שבידך בוודאי יש בהם די על כל מה שעובר עליך, ואיני זוכר אם דברתי עמך פה אל פה מענין המדרש (דברי פי"א סי' ה' וקה"ר פי"ג אות י"א) **את הכל עשה יפה בעתו** [בקהלת ג, יא את הכל עשה יפה בעתו, גם את העולם נתן בלבם מבלי אשר לא ימצא האדם את המעשה אשר עשה האלהים מראש ועד סוף, וכתב בליקוטי הלכות ה"ל ברכת השחר היה אות ע"ד וז"ל כח הבחירה הוא כח גדול מאוד מאוד, וכמבואר מזה בכל הספרים ובדברינו כמה פעמים, ועיקר כח הבחירה הוא על ידי שהש"ת העלים והסתיר רצונו בהסתרות והעלמות גדולות, רק נתן כח ודעת באדם שיבין מדעתו שצריך לבלות כל ימיו, לבקש ולחפש אחר רצונו יתברך, ולבטל כל רצונותיו נגד רצונו יתברך. כי זה ידוע ומוכן לכל שהעולם הזה אינו כלום, הבל הבלים אין בו ממש, וכמו שהתחיל קהלת ספרו, הבל הבלים וכו', וחזר ואמר הבל הבלים הכל הבל, וכן דוד אמר וכו': אך אף על פי כן עדיין עדיין צריכין לדבר מזה הרבה הרבה, ולחזור עם עצמו ועם חביריו המקשיבים לקולו, כל זה ויותר מזה, כי גם את העולם נתן בלבם, ודרשו רז"ל (ילקוט שמעוני ח"ב רמז תרט"ו) ומובא בפירושו רש"י לשון העלמה ושכחה. שהשם יתברך בחכמתו העמוקה הכניס העלמה בלב האדם בשביל כח הבחירה, שבשביל זה יש כח להשגת להעלמו ולהסתירו ולהשכיח כל זה.

אבל כח האמת בוודאי גדול ביותר, שכל מי שרוצה להסתכל על התכלית הנצחי באמת לאמתו, בוודאי אי אפשר להכחיש ולהעלים כל הנ"ל, שהעולם הזה הבל הבלים ולא ישאר כלום ממנו ומתאותיו ומכספו וזהו וכו' כי אם מה שהתייגע וטרח בשביל התכלית הנצחי שהוא לעשות רצונו יתברך, ועל כן כל הצדיקים האמתיים שהלכו בדרך זה והסתכלו כל ימיהם על תכליתם הנצחי, והשיגו והבינו תיכף שרצונו יתברך להתרחק מכל התאוות לא מלבד מן המתורות, אלא אפילו מה שנראה להכרחיות צריכין למעט בכל מה דאפשר וכו' עיי"ש.

ודירות, שיכולין לבלות ימיו ושניו אפילו על ההכרחיות לבד, והם מונעין את האדם מאוד מעבודת הבורא, אבל להיפך כשזוכרין שהכל חסד חנם, כי ערום יצא האדם מבטן אמו, וכל מה שיש לו הוא חסד גדול, אזי יכול להחיות את עצמו הרבה בכל מה שיש לו, אפילו בכתונת קרוע ומנעלים המטולאים ח"ו, מכל שכן כשיש לו עוד איזה מלבוש ישן אפילו של פשתן עב וכו' [ועיין בליקוטי שוה סוד אכילת כרפס לפני סדר יציאת מצרים].

ואפילו בענין עבודת ה', אף על פי שבוה צריכין להסתכל לעלות בכל פעם למעלה למעלה, אף על פי כן כשרואין שעובר עליו מה שעובר, צריכין להחיות את עצמו בכל נקודה ונקודה טובה שיש בו [עיין באריכות לימוד הזה בספר סיפורי מעשיות מעשה ט' מעשה של החכם והתם, ובמה שסיים שם רביז"ל ברמזי מעשיות בסוף המעשה שקאי גם על רוחניות ההיות עצמו אפילו כשעשה דבר קטן עיי"ש, ובליקוטי ח"א סי' רפ"ב אומרה, ועיין בספיק"א אהבת שלום פ' ברכה עה"פ שמח וכולון בצאתך].

וכן בכל היסורים וההפרתקאות שעוברין על האדם בכל פעם, צריכין לילך בכל זה הרבה. והכלל שבוודאי לפי תוקף מרירות הגלות בגשמיות וברוחניות שמתגבר עתה רח"ל על כלל ישראל, ובפרטיות על כל אחד ואחד מה שעובר עליו, וכפי ריבוי הקלקולים שידע כל אחד בנפשו, בוודאי צר ומר מאד שכמעט אי אפשר לחיות, אך עיקר הקיום והחיות הוא בנס נפלא מאתו יתברך, על ידי עוצם חסדיו יתברך שהוא ממשך בכל יום ובכל עת. וכל זה כלול בדברי קדשו ז"ל, במה שאמר (ליקוטי ח"א סי' קצ"ה) על פסוק (תהלים ד, ה) בצר הרחבת לי, שיש הרחבה גם בהצרה בעצמה וכו', מלבד מה שהוא יתברך מוציא מכמה צרות בחסדו.

וכבר נחקר אצלי שעיקר החיות על ידי (תהלים קה, ג) אומרה לאלהי בעודי וכו' (ליקוטי ח"א סי' רפ"ב) בענין עבודת ה', ובענין עסקי העולם וטרדת הפרנסה והיסורים רח"ל, על ידי בצר הרחבת לי הנ"ל [עיין לקמן מכתב קע"ג, וע"ע סו"ס קע"ב ובכל יום ובכל עת ורגע אני רואה דבריו הקדושים ז"ל שאמר בצר הרחבת לי, וזה עיקר חיותי עתה עכ"ל]. וזכור היטב דברים אלו כי כבר דברנו הרבה בכל זה, ואף על פי כן אסור שיהיו ישנים אצלינו, כי הם חיינו וכו', ועל כל זה אמר דוד המלך ע"ה (תהלים צד, יח) לולא ה' עזרתה לי כמעט וכו', וכן (שם צד, יח) אם אמרתי מטה רגלי חסדך ה' יסעדני, וכן (שם לה, לב) צופה וכו' ה' לא יעזבנו בידו וכו' ואמרו רבותינו ז"ל (סוכה נב) אלמלא הקדוש ברוך השם עוזרו וכו', וכן הרבה.

וזמן המנחה הגיע, וגם השליח [שליח מוסר הכתב] בא עתה לביתי, והיום חולף ועובר, און סע גיזעגינט זיך דאס הארץ מיט דעם קוואל און דער קוואל מיט דעם הארץ, מיט אווני שירות ותשבחות וכו', און אט גייט אוועק דער טאג וועט ח"ו דאס הארץ וכו' וכו', דער ווייל קומט דער גרויסער מאן דער אמת'ער איש חסד און שיינקט א טאג דעם הארץ וכו' [לשון רביז"ל בסיפוי'ע

כוונת ההערות והציגונים בכדי להבין את המכתב הק', וברצוננו בעו"ה להדפיס כל המכתבים עם ההערות כדי לזכות את הרבים, לכן נשמח לקבל באמייל מן הקוראים היקרים "הארות" בין על דברי מוהר"ג ובין על דברינו כדי שיצא מתחת ידינו דבר נאה ומתוקן, ויאשר כוונתנו למפרע

למכתבים למערכת, וכן לכתוב מאמרים להופיע בהעט סופר, אן להערות, וכן מי שברצונו שייגע לו העט סופר על יד האימג'ל, יפנה: **CONGHVPRINTING@GMAIL.COM** 845.781.6701 אן להפעקט: אן להודיעה על מול טוב לאנ"ש, יש לשלוח הודעה (עד יום ג' בשעה: 9:00 בבוקר):

שיעורים אויף אידיש אין ספר ליקוטי מוהר"ן!

לימוד ספיק"ק ליקוטי מוהר"ן בכל יום

מען קען הערן אויף "אוצרות ברסלב" יעדן טאג א עמוד בספיק"ק ליקוטי מוהר"ן

718-855-2121

געלערנט "אויף אידיש" מיט א קלאהרין הסבר, לויט די מפורשים און לויט ווי עס איז מבואר אין ליקוטי הלכות

חזקו ואמנצו אחוי ללמוד ספריו "בכל יום", ולעיון ולחפש בהם למצוא בהם בכל פעם עצות להציל נפשכם (על"ת מכתב ש"א)